خبر

پیام تسلیت مقام معظم رهبری به مناسبت درگذشت «دکتر حبیبی»

● بسم الله الرحمن الرحیم، با دریغ و تاسف خبر درگذشت یار دیرین انقلاب و دانشمند متعهد مرحوم مغفور آقای دکتر حسن حبیبی رحمت‌الله‌علیه را دریافت کردم. ایشان مومنی صادق و پارسا و خدوم بود. تاریخچه خدمات وی به نظام جمهوری اسلامی از پیش از انقلاب و به‌هنگام تدوین پیش‌نویس قانون اساسی آغاز شده و در طول سال‌های متمادی در عضویت شورای انقلاب و سپس بر عهده گرفتن مسوولیت‌های بزرگ دیگر ادامه یافته است. بیماری جانکاه و طولانی وی، صبر و تسلیم و توکل او را نیز بر فهرست مزایای شخصیتی وی افزود و امید است رحمت و مغفرت و رضوان الهی شامل حال ایشان گردد. لازم می‌دانم به همسر گرامی و باوفای ایشان و دیگر بازماندگان و نیز به همکاران و علاقه‌مندان به آن فقید سعید تسلیت خویش را تقدیم نمایم.

نگاه

سیاستمدار خردورز

رضا منصوری . استاد دانشگاه

● مرحوم دکتر «حسن حبیبی» را از سال ۱۳۴۶ که برای تحصیلات دانشگاهی به اروپا رفته بودم، می‌شناسم. ایشان از بزرگانی بودند که از همان زمان، در پاریس در فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی دانشجویان در اروپا و در انجمن‌های اسلامی مشارکت داشت و در این زمینه بسیار فعال بود. من نیز مرتب و به مناسبت‌های مختلف با ایشان در تماس بودم و در موقعیت‌های مختلفی که پیش می‌آمد، برای هماهنگی و دیگر کارها از جمله در چند سمینار سالانه‌ای که در آلمان برگزار می‌شد، ایشان نیز شرکت می‌کرد. من از این نشست‌ها خاطره‌های زیادی دارم که مایلم یکی را در اینجا بازگو کنم. قرار بود وی در یکی از این نشست‌ها سخنرانی کند و به همین دلیل متن سخنرانی را تهیه کرد. من هم شب قبل از سخنرانی، از او خواستم تا متن را برای مطالعه در اختیار من قرار دهد. آن متن سخت و دشوار فهم بود و من چند بار آن را خواندم تا به مضمون و مفهوم واقعی آن پی بردم. دکتر «حبیبی» فردا در جمع بیش از صد دانشجویی که از سراسر اروپا آمده بودند، سخنرانی کردند و من دریافتم کسی از جمع متوجه مفهوم آن سخنرانی نشده است. فقط یک نفر در پایان سوالی را پرسید که آن هم درباره آغاز سخنرانی بود. وی در ابتدای سخنرانی شعری را خواند که در آن کلمه «سَبیل» به معنای راه و روش به‌کار رفته بود، ولی شنونده این کلمه را با «سِبیل» به معنای موی بالای لب اشتباه گرفت و از او توضیح خواست. یعنی خواستم بگویم مضمون سخنان مفصل و دشوار فهم وی، در آن روز خوب درک نشد. مضمون صحبت وی درباره «دولت اسلامی» بود. بعدها وی همراه امام و در آستانه انقلاب به ایران آمد اما من اواخر ۵۸ به ایران آمدم. یادم می‌آید که در اوایل انقلاب فرهنگی مشکلی برای چند نفر از استادان دانشگاه پیش آمده بود که من حدس زدم خوب است برای حل مشکل نزد وی بروم تا شاید راه‌حلی پیدا شود. (ایشان ابتدا عضو شورای انقلاب و بعدها عضو شورایعالی انقلاب فرهنگی بودند.) من ماجرا را بیان کردم، او هم یادداشت کرد تا پیگیری کند. در انتهای همین دیدار، ماجرای سخنرانی آن سال درباره حکومت اسلامی را یادآوری کردم و از او پرسیدم الان که خود شما، نقشی در حکومت دارید، فکر می‌کنید این موضوع چگونه می‌تواند محقق شود؟ ایشان پاسخی نداد، فقط لبخند زد و سکوت کرد. (البته با پیگیری‌های ایشان، مشکل آن استادان هم به خوبی حل شد.) درباره روحیات شخصی ایشان هم خوب است که تاکید کنم که ایشان فردی دوستدار و عاشق انسان بود. به‌شدت هم ایران‌دوست بود. وی انسان معتقدی بود و اعتقاد به اسلام و تشیع را با انسان‌دوستی همراه با دلبستگی به ایران با هم داشت. وی به هر دوی این مفاهیم به موازات هم، دلبستگی داشت و به سختی می‌شد آنها را از هم تفکیک کرد. وی در زمینه ادبیات هم فعال بود و چندین شعر مفصل بحر طویل سروده بود که در مجلات انجمن اسلامی در اروپا منتشر شده بود. بعدها هم که از امور سیاسی کناره‌گیری کرد، مرکز ایران‌شناسی را بنیان گذاشت و تا آنجا که قدرت سیاسی و علمی به او امکان می‌داد، درباره ایران و سابقه تاریخی آن و دستاوردهای دوره‌های تاریخی مختلف آن پژوهش و نتیجه آن را مکتوب کرد. وی در فرهنگستان و در بخش واژه‌گزینی نیز فعال بود و چه زمانی که رییس فرهنگستان بود و چه زمانی که رییس شوراهای واژه‌گزینی بود، نقش حساس و تاثیرگذاری داشت. علاوه بر این قطعا وی یکی از مهم‌ترین و موثرترین افرادی بود که در بحث نقش زبان فارسی به عنوان زبان علم فعالیت می‌کرد. اما مهم‌ترین نکته‌ای که باید در مورد شیوه مدیریت و تصمیم‌گیری وی تاکید کرد آن است که در همه تصمیم‌گیری‌های وی، خرد و خردورزی، نقش اساسی داشت. ما در کشور خود، همیشه شاهد این‌گونه خردورزی‌ها نیستیم. ایشان نمونه بسیاری خوبی بود از کسی که در حوزه سیاست فعالیت می‌کرد، اما تصمیم‌گیری‌هایش بر مبنای خرد و خردورزی بود.

یادداشت

مرد فضیلت‌های فراموش شده

نجفقلی حبیبی

دکتر حسن‌حبیبی هم جامعه‌شناس بود و هم حقوقدان که تخصص علمی و دانشگاهی او بود. همچنین با تسلط کامل به زبان‌های انگلیسی، فرانسه و عربی و نیز ادبیات فارسی یک نویسنده، مترجم و شاعر بزرگ بود. وی در عین حال در تمام دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به عنوان یک مدیر باتدبیر و در سطوح عالی تا پایان عمر پربرکت خود در خدمت انقلاب اسلامی و مردم شریف ایران دلسوزانه خدمت کرد. بنیاد ایران‌شناسی آخرین پایگاه علمی-فرهنگی او بود که با سختی بسیار آن را بنیان نهاد و علاوه بر ساختمان آن بنیان علمی شایسته‌ای برقرار کرد و این کاری سترگ بود که در این سال‌ها فقط از عهده او برمی‌آمد و البته جان بر سر آن گذاشت اما همه اینها که گفتند و گفتیم همه ارزش وجودی دکتر حسن حبیبی نیست. به نظر این بنده اعتبار دکتر حبیبی نه فقط به علم او که به مسوولیت‌های اوست. فضیلت بزرگ او به عنوان مرد علم و سیاست و تدبیر، اخلاق متعالی و انسانیت اوست که امروز در حکم کیمیاست و اینکه در اوج مسوولیت و مقبولیت اجتماعی و در اوج افراط و تفریط برخی انقلابیون، در هر مقامی که بود معتدل زیست. این اخلاق متعالی مبتنی بر فضیلت، تعقل، خردمندی و خردورزی راهنمای او در تمام کارهایش بود، درستکاری و کار درست همواره وجهه همت او بود و قناعت و وارستگی مبتنی بر اعتقاد به ساده‌زیستی و پرهیز از تجمل و اسراف همواره راهنمای رفتار فردی، سیاسی و اجتماعی او بود و آگاهانه و به شدت مراقب بود که به هیچ بهانه و مستمسکی از بیت‌المال بیش از حد مقرر قانون استفاده نکند. از اتومبیل دولتی فقط برای کارهای دولتی استفاده می‌کرد. من دقیق این خصوصیت ایشان را خاطرم هست ایشان هرگز با توجیه شرعی برای کوچک‌ترین کار شخصی از امکاناتی مثل تلفن، وقت و خدمتکار استفاده نمی‌کرد قناعتی باورنکردنی داشت و مثلا با وجود عشق به زیارت امام رضا سال‌ها نتوانست مادرش را به زیارت ببرد چون از طرفی حاضر نبود به بهانه‌ای و توجیه شرعی‌ای از امکانات دولتی استفاده کند و خودش هم امکان اینکه سفر شخصی‌اش را تنها برود نداشت چون قوانین به یک مقام دولتی اجازه نمی‌دهد حتی اگر خودش بخواهد تنها سفر کند و باید حتما تیم حفاظتی داشته باشد. چون تامین تمامی هزینه‌های تیم حفاظت (از بلیت هواپیما تا هتل و...) قطعا برای ایشان سنگین بود و از سویی نمی‌خواست از هزینه و امکانات دولت استفاده کند این بود که ایشان نتوانسته بود سفر برود. همه کسانی که به نحوی با او مربوط بودند می‌توانند به مردم شریف ایران به مناسبت مسوولیت اجرایی بزرگی که ایشان داشتند یادآوری کنند که حضور او در مجامع رسمی به عنوان یک مقام بلندپایه خارج از مسیر شرعی و قانونی نبوده است و وقت مردم ارزشمند است و بیهوده برای تاخیر حضور ایشان تباه نشده است. ایشان مقید بود سر ساعت برود که وقت تلف نشود. سخنرانی‌های ایشان را همه کسانی که شنیده‌اند می‌توانند ارزیابی کنند که مملو از دانش معرفت بود، ژاژخواهی و بیهوده زبان‌درازی و پرگویی بی‌محتوا نبود. در حوزه سخن علاوه بر لطافت ادبی و سنجیدگی همه را به لحاظ علمی و اطلاعاتی بهره‌مند می‌کرد. به نظر بنده دکتر حسن حبیبی یک زاهد حقیقی بود نه زهدفروش، یک مقدس حقیقی بود نه مقدس‌مآب و یک متدین واقعی بود نه دیندار ریاکار. خلوص و امانتداری بیت‌المال از صفاتی است که تاریخ از این مرد بزرگ برای عبرت گرفتن و درس آموختن به یادگار می‌گذارد. بسیاری از این فضیلت‌ها که به برخی اشاره شد فراموش شده است و در روزگار ما حسن حبیبی مرد فضیلت‌های فراموش شده بود.

حضور چهره‌های مختلف سیاسی در مراسم تشییع حسن حبیبی، عکس: آیدین رهبر، شرق

پیکر حسن حبیبی تشییع شد

وداع «فراجناحی»

شرق،مهسا جزینی: طراح پیش‌نویس اولیه قانون اساسی و مرد همیشه عضو کابینه‌های سال‌های دور، پنجشنبه گذشته درگذشت. از میان آن جمع چند نفره دولت سازندگی که بیش از همه به «هاشمی» نزدیک بودند تا به حال دو نفرشان رفته‌اند. نوربخش و حبیبی. در مراسم تشییع «دکتر حسن حبیبی» همه آمده بودند. از دو رییس‌جمهوری که او ۱۲ سال مستمر معاون نخستشان بود، وزرایی که سال‌ها با او همکار بودند تا نمایندگان دوره‌های قبل مجلس، اخراجی‌های دولت فعلی و حتی برخی وزیران و معاونان دولت دهم، همه در «بنیاد ایران‌شناسی» به وداع آخر با حقوقدانی آمده بودند که به جامعه‌شناسی روی آورد، بعد سیاستمدار و دولتمرد شد و سال‌های آخر با حضور در فرهنگستان ادب و بنیاد ایران‌شناسی، چهره‌ای فرهنگی از خود به‌جا گذاشت. پیکر دکتر حبیبی قبل از خاکسپاری برای گذاردن نماز میت به امامت حجت‌الاسلام سیدحسن خمینی به مرقد امام(ره) منتقل و سپس در جوار حرم امام‌خمینی به خاک سپرده شد. دکتر حبیبی که چهارشنبه شب به ایست قلبی دچار شده بود بعد از انتقال به بیمارستان شهید باهنر ساعت یک بامداد صبح پنجشنبه درگذشت. او از چهار سال پیش به بیماری دیابت مبتلا بود و چند بار نیز دچار مشکل قلبی شد اما تحت درمان بود. دکتر حبیبی تابستان سال گذشته هم بعد از عمل معده که بر اثر خونریزی گوارشی در بیمارستان «شریعتی» تهران انجام شد در بخش «سی‌سی‌یو» مرکز قلب تهران بستری شده بود.

آنها که آمدند

حجت الاسلام و المسلمین محمدی‌گلپایگانی، رییس دفتر مقام معظم رهبری، سیدمحمد خاتمی رییس‌جمهور سابق، علی‌اکبر هاشمی‌رفسنجانی رییس مجمع تشخیص مصلحت نظام، حدادعادل نماینده تهران، محمدرضا عارف معاون اول دولت اصلاحات، بیژن زنگنه وزیر اسبق، بختیاری وزیر دادگستری، عبدالله نوری، علی یونسی وزیر سابق اطلاعات، کرباسچی، مجید انصاری و قدرت‌الله علیخانی، ناطق‌نوری، سیدحسن خمینی، سیدمحمود دعایی، آیت‌الله موسوی‌بجنوردی، محمدعلی نجفی، کرباسچی، اسحاق جهانگیری، حسین مرعشی و مهدی هاشمی، داوود دانش‌جعفری، هادی خانیکی، مصطفی هاشمی‌طبا، فاطمه راکعی، محمد شریعتمداری، محمدرضا میرتاج‌الدینی، حیدر مصلحی، عبدالله جاسبی، محمود دعایی، سیدمحمد حسینی، علیرضا مرندی، معصومه ابتکار، محمدی گلپایگانی، عزیز محمدی، مهدی زنگنه، مسجدجامعی، صادق خرازی، علی‌اکبر صالحی، موسوی‌لاری، شافعی و دیگران در مراسم تشییع معاون اول حضور داشتند. روز پنجشنبه همچنین هاشمی‌رفسنجانی، سیدحسن خمینی، ناطق‌نوری و محمد خاتمی به همراه جمعی از اصلاح‌طلب‌ها با خانواده حسن حبیبی دیدار کردند. احمدی‌نژاد، رییس قوه قضاییه و علی لاریجانی، طی پیام‌هایی درگذشت حسن حبیبی را تسلیت گفتند. رییس دفتر مقام معظم رهبری در مورد شخصیت مرحوم حسن حبیبی گفت: در طول زندگی ایشان هیچ نقطه ضعفی مشاهده نشد و هیچ‌کس نتوانست در مورد ایشان کوچک‌ترین خرده‌ای بگیرد. حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدی گلپایگانی افزود: آقای حبیبی چهره‌ای شناخته شده بودند. ایشان کسی بود که در دوران زندگی‌اش هیچ نقطه ضعفی مشاهده نشد و در دوران مسوولیت‌های مهم و طولانی که در نظام مقدس جمهوری اسلامی داشت، آنقدر پاک و جدی مسوولیتش را انجام داد که هیچ‌کس نتوانست در مورد ایشان کوچک‌ترین خرده‌ای بگیرد. آقای حبیبی با همه مسوولیت‌های سنگینی که برعهده داشتند، از امکانات بیت‌المال به حداقل اکتفا می‌کرد، زهد ایشان فوق‌العاده و تقوای ایشان زبانزد بود و ثابت قدمی و ولایت‌مداری ایشان چه در زمان حضرت امام و چه بعد از امام و در زمان زعامت رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فوق‌العاده بود. مرحوم حبیبی تا آخرین لحظات عمرش وفادار، ثابت‌قدم و استوار در خط مستقیم اسلام، انقلاب و رهبری حرکت کرد.

همچنین دیروز اکبر هاشمی‌رفسنجانی درباره حبیبی گفت: او یک لحظه از انقلاب و رسالت خودش غافل نبود. آقای دکتر حبیبی هم زمانی که در خارج و داخل کشور مبارزه می‌کردند و تا همیشه، بهترین دوست و همکار بودند و یک لحظه از انقلاب و رسالت خودش غافل نبود. هاشمی درخصوص نقش مرحوم حبیبی در تدوین پیش‌نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران گفت: ایشان در این کار نقش اول را داشتند؛ یعنی تا پایان تدوین قانون اساسی، کار خود را ادامه می‌داد و از آن مثل بچه‌ای که می‌خواست پرورش پیدا کند، مواظبت کرد. سیدمحمد خاتمی هم درباره ویژگی‌های شخصیتی حسن حبیبی گفت: شاید مهم‌ترین نکته در مورد آقای حبیبی این است که ایشان از زاویه فرهنگ به دنیای سیاست نگاه می‌کرد. ایشان دیروز در حاشیه مراسم تشییع پیکر مرحوم حسن حبیبی در جمع خبرنگاران افزود: «این نوع نگاه به سیاست، چیزی است که امروز ما در جامعه به آن نیاز داریم»، وی افزود: دکتر حسن حبیبی از اصحاب دانش، متدین و خوش‌فکر بود و در عین حال احساس مسوولیت داشت و از این زاویه به مسایل نگاه می‌کرد. ایشان انسانی بسیار متواضع بودند و هرگز ما احساس نکردیم برای شغل و منسبی تلاش کنند؛ حتی بسیاری از مواقع پایین‌تر از شخصیت خود برخی از مسوولیت‌ها را می‌پذیرفتند. وی خاطرنشان کرد: دکتر حبیبی اولین کسی بود که با چهره صمیمی و در عین حال قاطع، مبتنی بر ارزش‌ها و بر محور منافع مردم تصویری از جمهوری اسلامی ترسیم می‌کرد. من امروز را روز سختی برای اصحاب فرهنگ، دانش و دلبستگان به انقلاب می‌دانم و امیدوارم خدا فقدان ایشان را جبران کند.

حاشیه‌ها

مراسم تشییع حسن حبیبی که بهانه دور هم جمع شدن سیاسیون گذشته و امروز بود، خالی از حاشیه نماند. بحث انتخابات محور بیشتر سوالات خبرنگاران بود. از خاتمی درباره برنامه اصلاح‌طلبان و انتخابات سوال شد و او گفت: الان وقت عزاست و وقت این حرف‌ها نیست. بعد هم در پاسخ به این سوال که آیا نامزد ریاست‌جمهوری می‌شوید، گفت: من ۴۰-۳۰ سال پیش نامزد شدم و دیگر بس است. «محمدعلی نجفی» هم گفت اگر هاشمی کاندیدا شود اصلاح‌طلبان از او حمایت می‌کنند. نجفی که چندی پیش به علت ناراحتی قلبی مدتی در بیمارستان بود در پاسخ به خبرنگاری که پرسید حال شما برای کاندیداتوری خوب شده است با خنده پاسخ داد: بله، حالم خوب است. این عضو شورای شهر تهران در مورد وضعیت جسمانی خود پس از مرخص شدن از بیمارستان گفت: الان بهترم و کاملا روغن‌کاری شدم! ناطق‌نوری هم گفت که برای شرکت در انتخابات احساس وظیفه نمی‌کنم. «سیدعبدالواحد موسوی‌لاری» هم درباره حضور یافتن خاتمی در انتخابات گفت: او کاندیداتوری خود را به طور قطع رد نکرده است و باید منتظر شرایط ماند. حضور مهدی هاشمی هم در مراسم که به دومین حضورش در انظار عمومی بعد از آزادی تعبیر شده است و همچنین ثبت گپ‌وگفتش با سیاسیون از سوژه‌های دیروز بود به‌ویژه عکسی که از او گرفته شده و او را در حال گفت‌وگو با وزیر ارشاد نشان می‌دهد.

حسن حبیبی ۱۳۹۱-۱۳۱۶

حسن حبیبی در سال ۱۳۱۶ در تهران به دنیا آمد. کلاس اول و دوم را در یک سال خواند و در سال‌های بعد در کنار درس مدرسه، درس‌های دیگر که در حوزه‌های علمیه معمول بود، به‌خصوص در تابستان نزد پدرش و یکی دو نفر از مدرسان حوزه‌ها، فراگرفت. حبیبی نوجوان بود که پدرش ضمن تشویق به درس خواندن، از او خواست تا حرفه‌ای نیز بیاموزد تا در صورت لزوم برای گذراندن زندگی خود کاری بلد باشد. از این رو قرار شد که جوراب‌بافی یاد بگیرد و تابستان‌ها به آن کار مشغول شود. از آنجا که مادر و پدرش جوراب‌بافی می‌دانستند، یادگیری کار آسان بود، محل کار نیز خانه بود و برای تهیه نخ و رنگ کردن آنها و باز کردن کلاف‌ها، بافتن جوراب‌ها و به بازار بردن آنها و... باید کارهایی را می‌آموخت و اطلاعاتی به‌دست می‌آورد. این تجربه باعث شد که از آغاز نوجوانی با محیط کار و برخی از انواع آن، روابط و برخی از دشواری‌ها آشنا شود. حبیبی در دانشگاه تهران حقوق و فلسفه خواند و دکترای حقوقش را از سوربن فرانسه گرفت. حبیبی زمانی هم که تهران بود در موسسه تحقیقات و علوم اجتماعی وابسته به دانشگاه تهران فعال بود. حبیبی از همان زمان که وارد پاریس شد فعالیت‌های سیاسی خود را در کنار همکاری با دیگر فعالان سیاسی مقیم پاریس پی گرفت. با حضور امام در پاریس، مامور نوشتن پیش‌نویس قانون اساسی شد و با پرواز انقلاب به ایران بازگشت. در نخستین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری کاندیدا شد اما قرعه به نام بنی‌صدر همکلاسی دوران فرانسه‌اش افتاد. در کابینه بازرگان به وزارت ارشاد و علوم و آموزش عالی منصوب شد و تا آخر در این سمت باقی ماند. حبیبی که از اعضای شورای نهضت آزادی و یاران سحابی و بازرگان بود در مقطعی مسیری متفاوت از یاران قبلی در پیش گرفت و ترجیح داد همچنان در سیاست باقی بماند. حبیبی در ایران به عضویت ستاد انقلاب فرهنگی در آمد و در انتخابات مجلس شورای اسلامی دومین رای تهران را هم به دست آورد و نماینده شد. در همان دوران از نقش او در جلوگیری از تخریب آثار تاریخی به ویژه کاخ گلستان و سنگ قبر ناصرالدین شاه هم سخن گفته شده است. در دولت جنگ به کسوت وزیر دادگستری درآمد. در دوران سازندگی و اصلاحات معاون نخست شد و تا سال ۸۰ در سمتش باقی ماند. گفته شد که وضعیت جسمانی‌اش او را از ادامه کار با دولت اصلاحات باز داشت. بعد از فراغت از دولت به عضویت مجمع تشخیص مصلحت نظام درآمد و رییس فرهنگستان ادب شد. با گذشت کمتر از یک ماه پس از بستری شدن حبیبی، روز سوم آبان ۸۷ احمدی‌نژاد، غلامعلی حدادعادل را به جای او به ریاست فرهنگستان زبان و ادب فارسی منصوب کرد. حبیبی بعد از آن به مرکز ایران‌شناسی که خود بنیانگذارش بود رفت و تا آخر در این سمت باقی ماند. احمدی‌نژاد اردیبهشت امسال بود که در حکمی با تقدیر از تلاش‌های حسن حبیبی در امور تحقیقاتی و پژوهشی بنیاد ایران‌شناسی، با ادامه ریاست او در بنیاد ایران‌شناسی موافقت کرد.

مرد همیشه گل آقا

حبیبی را مرد کاریکاتورهای دهه ۷۰ گل آقا می‌دانند، تا جایی که در تمام آن سال‌ها، دکتر حبیبی به عنوان نماد دولت سوژه اصلی هفته‌نامه گل آقا بود. می‌گویند با کیومرث صابری‌فومنی دوست بود و به مجله گل آقا هم زیاد رفت و آمد داشت به گونه‌ای که طی سال‌های گذشته وقتی خبر بیماری او رسانه‌ای شد برخی‌ها تیتر زدند «مرد کاریکاتورهای گل آقا در بستر بیماری». پس از استعفای دکتر حبیبی در مرداد ۱۳۸۰، هم موسسه گل‌آقا تصمیم گرفت، سوژه اصلی کاریکاتور مجله خود، که نزدیک به ۱۲ سال به آن پرداخته بود، را تبدیل به کتاب کاریکاتور کند.

آخرین حرف‌ها

حبیبی اگرچه این سال‌ها را به سکوت گذرانده بود اما مهر ۸۷ که خبر بستری شدنش در بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستان قلب تهران منتشر شد؛ گفت: «همه متفق‌القول بودند که من رفته بودم. گذر از زندگی به مرگ که گاهی آن را به گذر از یک تونل تشبیه می‌کنند، دقیقا تجربه کردم. نه یک‌بار یا یک ثانیه، بلکه چندین‌بار این فضا را دیدم و از این تونل گذشتم.» مرد کاریکاتورهای گل‌آقا، بعد از آن سکوت را شکست و به انتقاد از وضع موجود پرداخت. با اشاره به دو بعد اسلامیت و جمهوریت نظام گفت: اسلامیت و جمهوریت نظام هر دو با هم است و این قضیه کاملا روشن است ولی برخی با قرائت‌های خاص خودشان به بعد اسلامیت بیشتر توجه می‌کنند. وی همچنین پیرامون بحث قانون‌گذاری با تاکید بر ضرورت انسجام قوانین گفت: در اکثر کشورهای دنیا روال بر آن است که مجموعه دولت با کار کارشناسی و توجه به همه جوانب یک موضوع، لوایح مورد نظر را برای تصویب به مجلس ارایه می‌دهند. وی در این رابطه، انسجام فکری و کار جامع و کارشناسی را یکی از ویژگی‌های ممتاز قانون‌گذاری دوران شورای انقلاب برشمرد. معاون اول دولت هاشمی و خاتمی این را هم تاکید کرد که مدیریت کشور را باید به کسی که کاردان و اهل کار کارشناسی است، واگذار کرد؛ بنده در دولت‌های آقایان موسوی، هاشمی و خاتمی بوده‌ام و این دولت‌ها توانستند با ارقام پایین و ۹ میلیارد دلار کشور را مدیریت کنند. در آن دوره‌ها هم اشتباهاتی وجود داشت ولی در حدی نبود که به چشم بیاید. ما در آن زمان در مقاطعی

الو شرق ۸۸۹۸۶۸۳۸

sharghline@sharghdaily.ir

پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **خیابان‌ها و دست‌اندازها:** سلام به دست‌اندرکاران روزنامه «شرق». از اینکه پیام‌های هموطنان را از اقصی نقاط کشور چاپ می‌کنید، سپاسگزارم و تقاضا دارم مطلب من را هم در ستون مربوطه منعکس کنید، شاید مورد توجه و رسیدگی قرار گیرد. برخی خیابان‌های تهران آسفالت مناسبی ندارد به‌طوری که در یک خیابان چندین دست انداز وجود دارد و این مساله موجب خسارت به خودروها می‌شود. از شهرداری تقاضا داریم شهرداران مناطق را ملزم به آسفالت و لکه‌گیری خیابان‌ها کند تا مردم مجبور به پرداخت هزینه‌های بیهوده به تعمیرکاران نباشند.

فرشید رحمتی

● **بیکاری، بهانه‌ای برای بزهکاری:** از نیروی انتظامی به خاطر دستگیری اراذل و اوباش و برقراری امنیت در جامعه سپاسگزاریم. امیدواریم دولت نسبت به ایجاد اشتغال برای جوانان اقدام کند تا بیکاری بهانه‌ای برای سرقت و بزهکاری نشود.

یک مخاطب

● **آیا طب‌سوزنی، درمانگر بیماری‌هاست؟** طب‌سوزنی، درمانگر بسیاری از بیماری‌هاست ولی متاسفانه به خوبی درباره اثرات درمانی آن اطلاع‌رسانی نشده است. ضرورت دارد وزارت‌بهداشت، درمان و آموزش‌پزشکی درباره این روش سنتی چینی و تاثیر آن بر بیماری‌ها به مردم آگاهی دهد تا بیشتر در جریان مراحل درمان قرار گیرند.

یک شهروند

● **ضرورت پرداخت عیدی به مددجویان:** از مسوولان کمیته امداد امام خمینی(ره) تقاضا می‌شود امسال به افراد زیرپوشش عیدی پرداخت کنند تا دغدغه‌ای برای خرید عید نداشته باشند.

یک مخاطب

● **آلودگی صوتی از نوع زباله‌ای!** ساکن تقاطع خیابان ولی‌عصر(عج) شرقی و کوچه حق‌نجات، منشعب از خیابان شهید عبدالکریم مخبر شمالی هستیم. ساعت دو یا سه بامداد که همه به‌خواب و استراحت نیاز دارند، خودرو جمع‌آوری زباله در این محل توقف می‌کند و صدای کارگران خدماتی به شیوه‌ای ناهنجار با صدای خودرو حمل زباله در هم آمیخته می‌شود و آرامش ساکنان منطقه را به هم می‌ریزد. لطفا این پیام را چاپ کنید تا شاید مورد توجه پیمانکاران شهرداری منطقه ۱۴ قرار گیرد. در ضمن، مگر زباله‌ها نباید ساعت ۲۱ جمع‌آوری شود؟

از ساکنان محل

● **ترافیک و اتلاف وقت پشت چراغ‌قرمز:** خیابان شهید آیت، حد فاصل چهارراه تلفنخانه تا ابتدای ۳۰متری ترافیک سنگینی دارد. مشخص نیست زمان انتظار پشت چراغ‌قرمز با توجه به میزان رفت و آمد خودروها بر چه اساسی تعیین شده است؟ از راهنمایی و رانندگی منطقه ۸ تقاضای رسیدگی داریم.

هدی دشتبان

● **ضرورت نصب پل مکانیزه:** پل عابرپیاده میدان شهدا، واقع در ابتدای خیابان پیروزی در عمل قابل استفاده نیست و عابران ترجیح می‌دهند از زیر پل رفت‌وآمد کنند که خطر تصادف را در پی دارد. از شهرداری منطقه و مسوولان سازمان ترافیک شهرداری تقاضا داریم برای پیشگیری از هرگونه حادثه‌ای، در این محل پل مکانیزه نصب کنند.

شبستری از تهران

● **کارمندان مقرراتی!** برخی از کارمندان که ساعت کاری آنها ۸ صبح تا ۲:۳۰بعدازظهر است، صبح‌ها تا صبحانه میل نکنند، کارشان را شروع نمی‌کنند. اما همین که ساعت ۲:۳۰شد، به مقررات و ساعت کار توجه لازم دارند و هیچ کاری انجام نمی‌دهند و فورا محل کار خود را ترک می‌کنند. ای کاش چنین کارمندانی که بیشتر به فکر جیم شدن هستند، به فکر رفع و رجوع کار مردم هم باشند.

علی از تهران

● **کم فروشی:** مردم هنگام خرید از وانت‌بارها دقت کنند اجناس خریداری شده کم نباشد. متاسفانه کم فروشی برخی از فروشندگان این روزها موجب نارضایتی مشتریان شده است. به عنوان نمونه چند بسته خرما از یکی از وانت‌بارها خریدیم وقتی به خانه رسیدیم و بسته‌های خرما را باز کردیم، چند ردیف خرماها سرخالی بود و این نوع کم‌فروشی‌ها نباید از دید مسوولان تعزیرات حکومتی پنهان بماند.
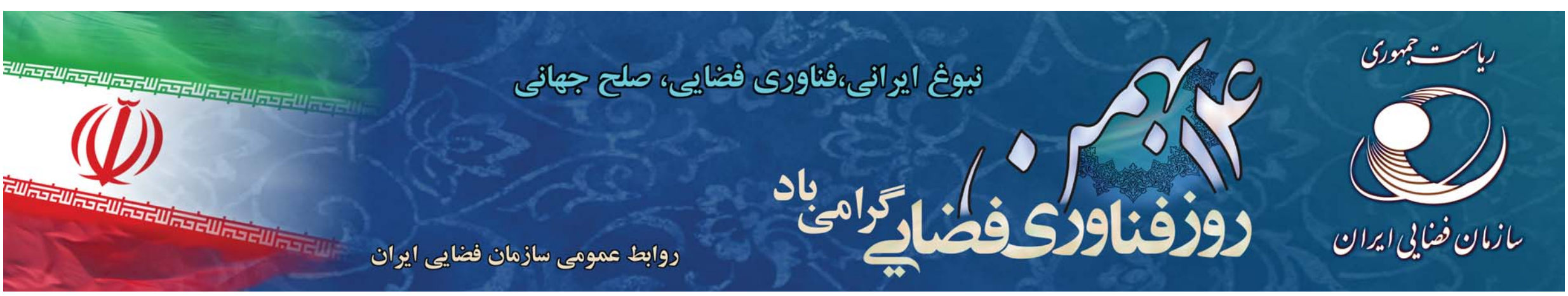
فاطمه فرخی‌پور از تهران